

Prima mea enciclopedie

Această carte a fost publicată în priginal
de Editura Dorling Kindersley Limited.

Titlu original: *First Encyclopedia*

Copyright © Dorling Kindersley Limited, 2002, 2015
(ediție revizuită)
Penguin Random House Company

Traducere în limba română
Copyright © Editura Kreativ, 2019

Director editorial: Andrei Timar
Traducător din limba engleză: Roxana Truța
Corector: Flavius Țuțuianu
Tehnoredactori: Kelemen Erzsébet, Szakács Lehel

Colaborator: SC Design Solutions Consulting SRL

ISBN 978-606-646-656-1

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin
Editurii Kreativ. Nicio parte a acestei publicații
nu poate fi reprodusă, stocată sau transmisă în orice
formă sau prin orice mijloace electronice, mecanice,
fotocopii, înregistrări sau altele, fără acordul scris
al Editurii Kreativ.

Comenzi la:
tel.: +40 265 250 805
office@editurakreativ.ro
www.editurakreativ.ro
facebook.com/EdituraKreativ

**A WORLD OF IDEAS:
SEE ALL THERE IS TO KNOW**

www.dk.com

Cuprins

Regiunile lumii

4-5	Harta lumii
6-7	Țări și continente
8-9	Mări și oceane
10-11	Deșerturi
12-13	Pajiști
14-15	Păduri tropicale
16-17	Râuri și lacuri
18-19	Munți
20-21	Regiuni polare
22-23	Marile orașe

Omul și societatea

24-25	Popoarele lumii
26-27	Religiile lumii
28-29	Viața religioasă
30-31	Scris și tipar
32-33	Artă și arhitectură
34-35	Muzică
36-37	Teatru și dans
38-39	Îmbrăcăminte și modă
40-41	Sport și timp liber
42-43	Meserii

Istoria omenirii

44-45	Universul istoriei
46-47	Primii oameni
48-49	Egiptul antic
50-51	Grecia antică
52-53	Romanii
54-55	Vikingii
56-57	Aztecii, incașii și mayașii
58-59	Cavaleri și castele
60-61	Exploratori
62-63	Secolul XX

Lumea vie

64-65	Universul vieții
66-67	Viața plantelor
68-69	Arbori și păduri

- 70-71 Plante și hrană
- 72-73 Grupe de animale
- 74-75 Mamifere
- 76-77 Amfibieni
- 78-79 Reptile
- 80-81 Pești
- 82-83 Păsări
- 84-85 Insecte și păianjeni
- 86-87 Dinozauri
- 88-89 Corpul uman
- 90-91 Hrănire și digestie
- 92-93 Mușchi și mișcare
- 94-95 Creier și simțuri

Știință și tehnologie

- 96-97 Universul științific
- 98-99 Energia
- 100-101 Curentul electric
- 102-103 Lumina și culorile
- 104-105 Sunetul
- 106-107 Forțe și mișcare
- 108-109 Industrii și invenții
- 110-111 Mașini, camioane și trenuri
- 112-113 Vehicule zburătoare
- 114-115 Nave și ambarcațiuni
- 116-117 Inginerie
- 118-119 Unelte, utilaje și computere
- 120-121 Televiziune și mass-media
- 122-123 Comunicații

Planeta Pământ

- 124-125 Planeta noastră
- 126-127 Vulcani și cutremure
- 128-129 Roci și fosile
- 130-131 Bogății ale Pământului
- 132-133 Aerul și atmosfera

- 134-135 Apa
- 136-137 Vremea
- 138-139 Clima și anotimpurile

Universul și spațiul cosmic

- 140-141 Universul
- 142-143 Stele și galaxii
- 144-145 Soarele și Sistemul Solar
- 146-147 Planete și luni
- 148-149 Luna
- 150-151 Comete și roci cosmice
- 152-153 Călătoria în spațiu
- 154-155 Explorarea spațiului cosmic

Teste, informații și trimiteri

- 156-157 Adevărat sau fals?
- 158-159 Test
- 160-161 Cine sau ce sunt?
- 162-163 Unde se află?
- 164-165 Glosar
- 166-167 Index
- 168 Unități de măsură
- Mulțumiri
- Credite foto

Despre această carte

Paginile acestei cărți au caracteristici speciale, care îți arată cum să te bucuri de cât mai multe informații cu puțință! Caută-le după cum urmează:

Detectivul de imagini este un test care te provoacă să cauți imagini în fiecare capitol.

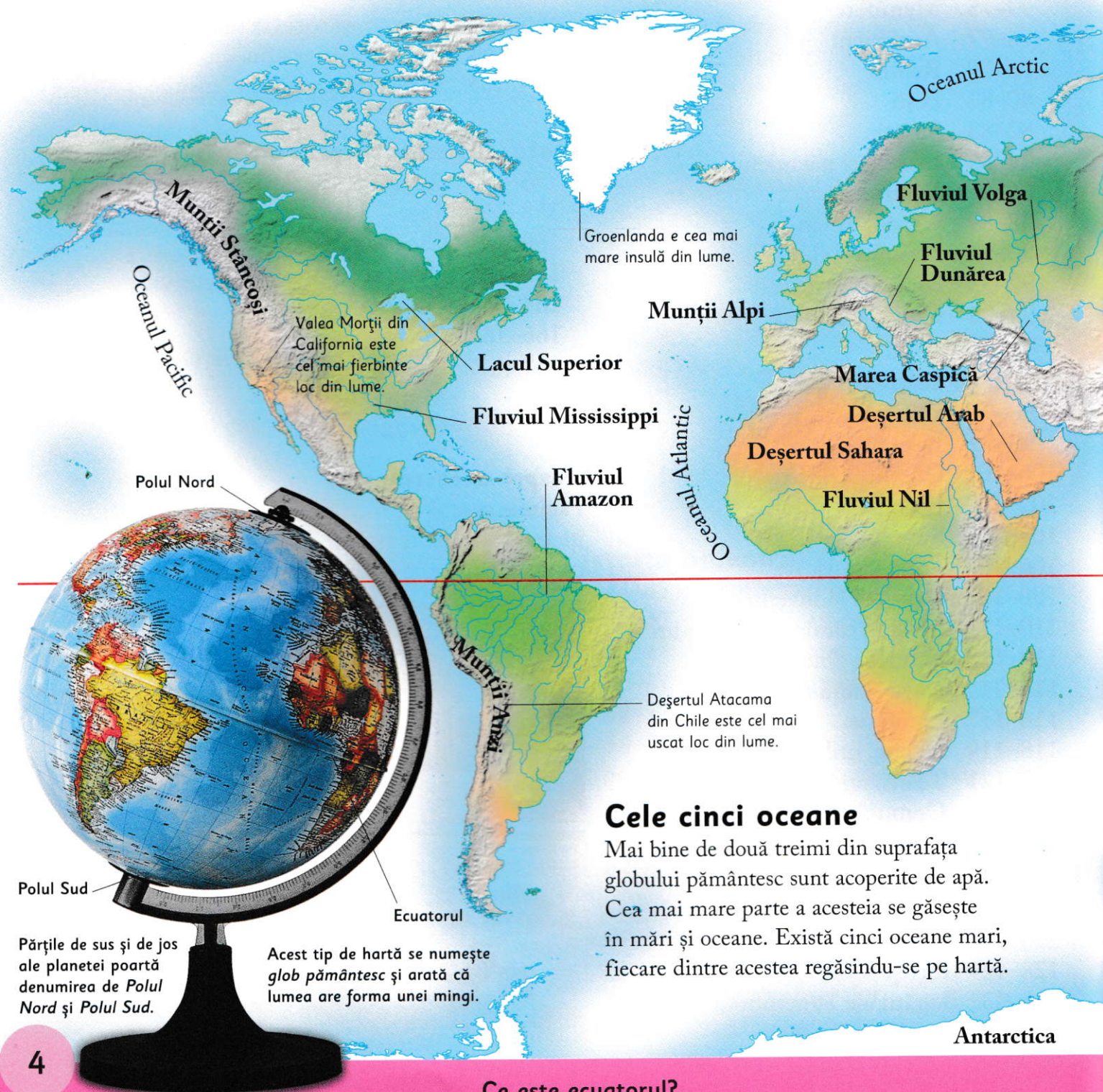
Răsfoiește și citește îți spune la ce alte pagini să cauți informații suplimentare despre un anumit subiect.

Fiecare pagină este încadrată într-o culoare care corespunde unui anumit capitol.

Cu mâna ta
Acele activități te invită să încerci să faci anumite lucruri cu propria ta mână.

Harta lumii

O hartă a lumii, așa cum este cea de mai jos, înfățișează cum arată lumea dacă este întinsă. Oamenii au fost nevoiți să călătorească foarte mult prin întreaga lume până au reușit să întocmească astfel de hărți.

Cele cinci oceane

Mai bine de două treimi din suprafața globului pământesc sunt acoperite de apă. Cea mai mare parte a acestora se găsește în mări și oceane. Există cinci oceane mari, fiecare dintre acestea regăsindu-se pe hartă.

Acest tip de hartă se numește **glob pământesc** și arată că lumea are forma unei mingi.

Părțile de sus și de jos ale planetei poartă denumirea de **Polul Nord** și **Polul Sud**.

Ce este ecuatorul?

Recorduri mondiale

Respect pentru oameni și cărți

Iată câteva caracteristici fizice uimitoare!

Deșertul Sahara, situat în nordul Africii, este cel mai mare deșert din lume.

Lacul Superior, al cincilea dintre Marile Lacuri din America de Nord, este cel mai mare lac de apă dulce din lume.

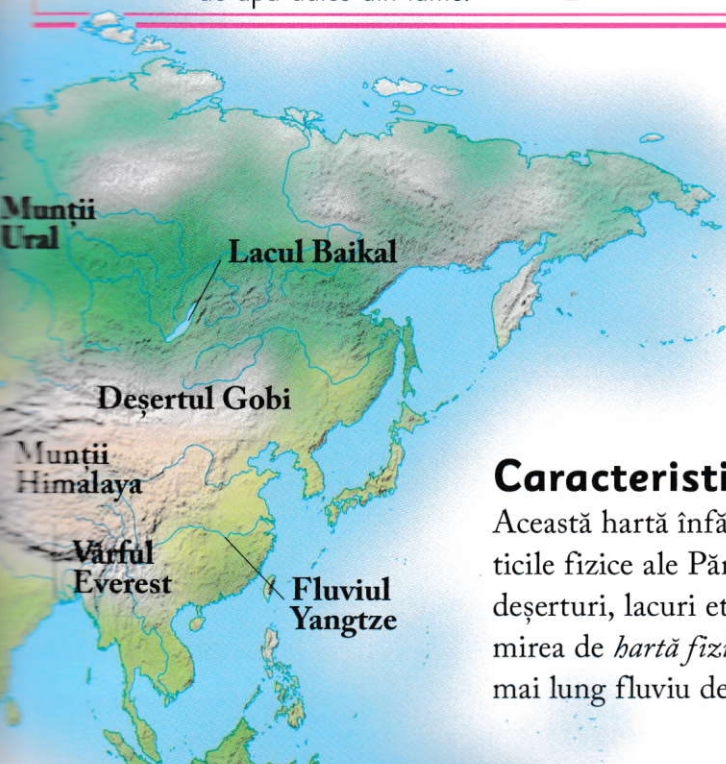
Vârful Everest din masivul Himalaya al Asiei este cel mai înalt munte din lume.

Nilul șerpuiește de-a lungul Africii și este cel mai lung fluviu din lume.

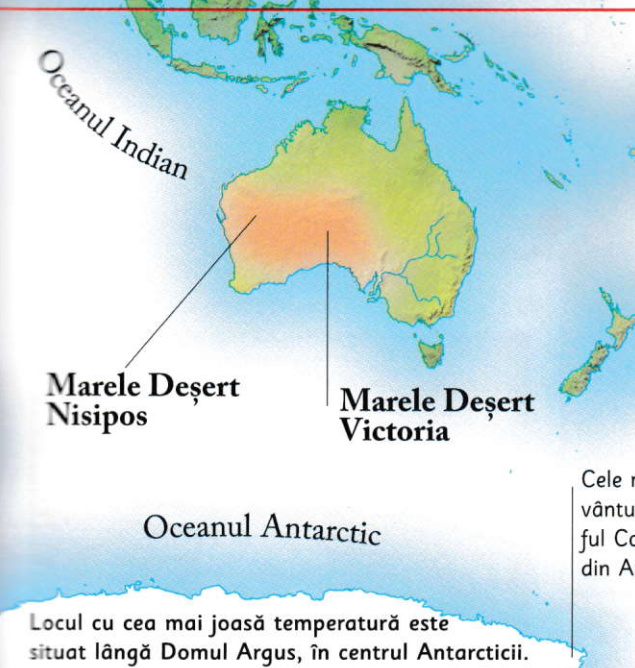

Oceanul Pacific este cel mai mare ocean, acoperind aproximativ o treime din suprafața Pământului.

Caracteristici fizice

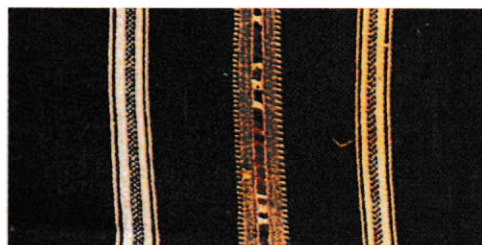
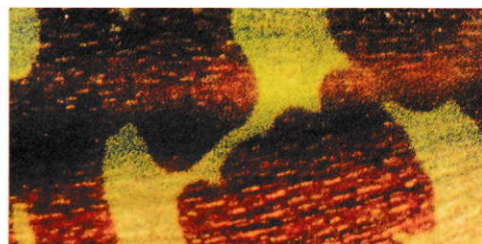
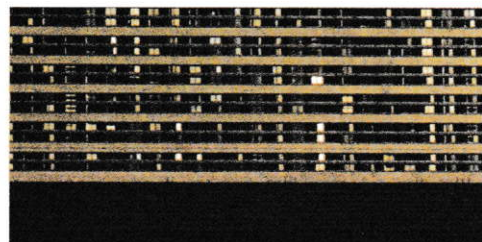
Această hartă înfățișează caracteristicile fizice ale Pământului (munți, deșerturi, lacuri etc.), purtând denumirea de *hartă fizică*. Poți găsi cel mai lung fluviu de pe Pământ?

Ecuatorul

Detectivul de imagini

Privește paginile capitoului *Regiunile lumii* și găsește fiecare dintre imaginile de mai jos.

**Răsfoiește
și citește**

24–25 Popoarele lumii

64–65 Universul vieții

124–125 Planeta
noastră

Cele mai puternice
vânturi bat în Golful
Commonwealth
din Antarctica.

Țări și continente

Lumea este împărțită în mai bine de 190 de țări, situate pe șapte continente. De obicei, fiecare țară are propriul său conducător și își face propriile sale legi.

Continente străvechi

În urmă cu milioane de ani, continentele erau încă unite, formând o singură bucată de pământ înconjurată de un ocean imens. Încet-încet, acestea însă s-au separat și s-au îndepărtat unele de celelalte.

Continentele în urmă cu 200 de milioane de ani.

Continentele în urmă cu 135 de milioane de ani.

Continentele în urmă cu 10 milioane de ani.

Râurile, munții și mările formează granițe naturale între țări.

Țările

Pe această hartă poți vedea țările de pe continentul numit America de Sud. Unele dintre acestea sunt foarte mici, dar altele, cum ar fi Brazilia, sunt imense.

America de Sud este al patrulea cel mai mare continent din lume.

America de Nord este alcătuită din Canada, Statele Unite ale Americii și Mexic. SUA este formată din 50 de state.

Cele șapte continente ale lumii

America de Sud

America de Nord

Brazilia

Brasília

São Paulo

Asunción

Uruguay

Montevideo

Argentina

Buenos Aires

Santiago

Chile

Paraguay

Bolivia

Sucre

La Paz

Guyana Franceză

Surinam

Guyana

Columbia

Bogotá

Venezuela

Georgetown

Paramaribo

Cayenne

Caracas

Quito

Ecuador

Peru

Lima

La Paz

Bolivia

Sucre

La Paz

Bolivia

Sucre

La Paz

Bolivia

Sucre

La Paz

Bolivia

Sucre

La Paz

Bolivia

Sucre

La Paz

Bolivia

Sucre

La Paz

Bolivia

Sucre

La Paz

Bolivia

Sucre

La Paz

Bolivia

Sucre

La Paz

Bolivia

Sucre

La Paz

Bolivia

Insulele Falkland

Capitalele

Cel mai important oraș dintr-o anumită țară se numește *capitală*. Acolo, guvernul țării respective face legi. De exemplu, Buenos Aires este capitala Argentinei.

Ce țară are cei mai mulți vecini?

Libris.RO

Continentele astăzi

Pe harta de mai jos poți vedea poziția celor șapte continente din zilele noastre. Poți să-l găsești pe cel pe care se află țara noastră?

Catedrala Sfântul Vasile, Moscova

Capitala Rusiei este Moscova.

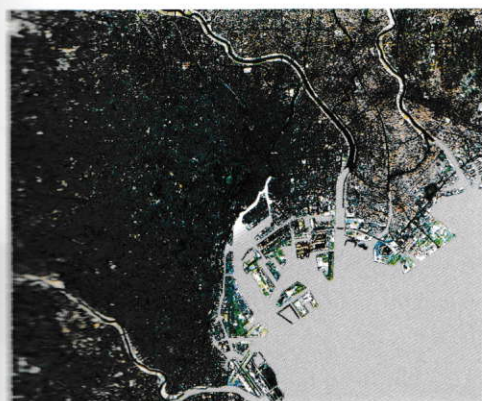
Cea mai mare țară

Rusia este cea mai mare țară din lume, acoperind mai bine de 17 milioane de km pătrați, atât pe teritoriul Europei, cât și în Asia.

Cea mai mică țară

Vaticanul este cel mai mic stat din lume și se află în Roma, Italia. Acolo trăiesc doar în jur de 1000 de oameni.

Cum se fac hărțile

În trecut, hărțile se desenau de mână, dar astăzi există avioane și sateliți care fotografiază terenul. Aceste imagini sunt introduse apoi în computere, obținându-se hărți.

Această stradă se află în pătratul 3a.

Acest parc se află în pătratul 4c.

În urbanism, acest plan cadrilat este denumit *plan hippodamic*, după numele arhitectului antic grec Hippodamos.

Folosirea unui plan cadrilat

Anumite hărți folosesc un plan cu dreptunghiuri sau pătrățele. Pe această hartă, fiecărui pătrățel îi corespunde o literă și o cifră.

Cu mâna ta

Hărțile țărilor și continentelor sunt grupate împreună în cărți numite *atlase*. Dacă ai unul, folosește-l și găsește în acesta țara noastră.

Mări și oceane

Aproximativ două treimi din suprafața planetei sunt acoperite de apă sărată. Pe Pământ există cinci oceane – Pacific, Atlantic, Indian, Antarctic și Arctic –, iar apele tuturor comunică între ele.

Vulcani și insule

La fel ca pe uscat, și în adâncurile oceanelor se găsesc munți, văi, zone întinse și vulcani. Anumiți vulcani sunt atât de înalți, încât vârfurile lor ies de sub apă și formează insule.

Labele de scafandru îi ajută pe înotători să înainteze prin apă.

**Răsfoiește
și citește**

20–21 Regiuni polare
126–127 Vulcani
și cutremure
134–135 Apa

Viața în ocean

Recifurile de corali sunt ca niște frumoase grădini subacvatice. Coralii sunt alcătuiți din scheletele a milioane de mici vietăți marine, găzduind mii de rechini, pești și alte viețuitoare.

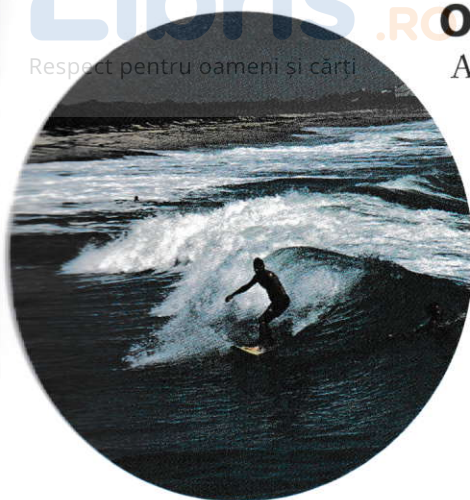
De ce e sărată marea?

Apa de mare are gust sărat deoarece conține sare și alte minerale dizolvate. Cea mai mare parte a sării ajunge în apă de pe uscat. Cu același tip de sare îți condimentezi și tu mâncarea.

Foarte mulți pești din recifurile de corali au culori care fie îi ajută să se camufleze și să se ascundă de prădători, fie să pară periculoși, avertizându-și astfel dușmanii.

Oceane în mișcare

Apa oceanelor se mișcă în permanență atât datorită curenților marini (mari mase de apă care curg în adâncuri ca niște râuri), cât și valurilor (care se formează datorită vântului). În plus, mareele zilnice fac ca nivelul apei să crească și să scadă.

Oceanul înghețat

Oceanul Arctic este atât cel mai mic din lume, cât și cel mai rece, fiind înghețat în cea mai mare parte a anului. Astfel, Polul Nord este situat în mijlocul unei regiuni uriașe de ghețuri plutitoare.

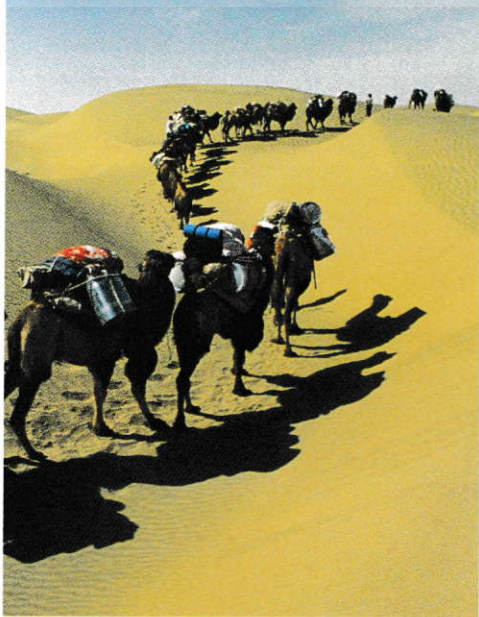
Rechin de recif

Nave speciale denumite spărgătoare de gheață taie o cale prin ghețarii plutitori.

Coral

Deșerturi

Deșertul Taklamakan din China, străbătut de un șir lung de cămile, denumit **caravană**.

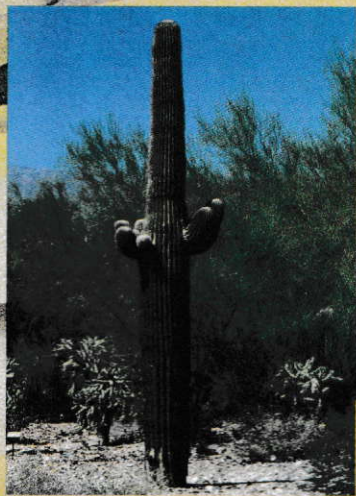
Deșerturile sunt cele mai aride locuri de pe Pământ, unde uneori nu plouă vreme de ani întregi. Ziua, deșerturile sunt fierbinți, dar noaptea se face foarte frig.

Animale de deșert

Animalele care trăiesc în deșert au abilități speciale de a se răcori și de a rezista fără apă. Cămilele au depozite de grăsime în cocoase, așa că rezistă zile în șir fără hrană sau apă, fiind astfel foarte utile la călătoriile prin deșert.

Dunele de nisip pot înainta încet, iar uneori...

...pot îngropa sate întregi.

Nisipul este alcătuit din fragmente mărunte de roci.

Acesta este un cactus Saguaro.

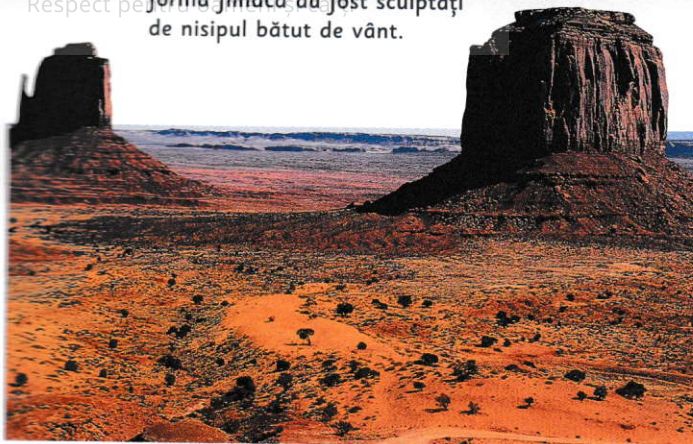
Plante de deșert

Anumite plante de deșert, cum ar fi acest cactus uriaș, depozitează apă în tulpinile lor îngroșate. Majoritatea cactușilor cresc în deșerturile americane și au spini ascuțiți care împiedică viețuitoarele flămânde să îi consume.

Deșerturi nisipoase

Anumite deșerturi, cum ar fi Deșertul Namib din Africa, sunt acoperite de adevărate oceane de nisip. Când bate vântul, se formează grămezi uriașe numite *dune de nisip*, câteva ajungând chiar la o înălțime de 200 de metri.

Acești munți deșertici au această formă fiindcă au fost sculpați de nisipul bătut de vânt.

Aceste formațiuni de roci cu vârf neted (platouri) se numesc aflorimente. Cele din imagine se află în Monument Valley din SUA și au fost denumite *Mittens* (în limba engleză – mânuși cu un singur deget).

Deșerturi stâncoase

Aceste deșerturi sunt alcătuite din zone vaste întinse și acoperite cu pietriș și pietricele. Nisipul bătut de vânt le sculpează de-a lungul anilor, dându-le forme minunate.

Oamenii deșertului

Mulți dintre oamenii deșertului sunt nomazi, așadar cutreieră din loc în loc în căutare de hrană și apă și se adăpostesc în corturi ușor de transportat.

Apa din deșert

În anumite locuri, apa din adâncurile deșerturilor iese la suprafață și formează oaze. Acolo cresc arbori și alte plante, iar oamenii pot găsi apă de băut.

